

„Nasze ciało narodowe” - obraz państw i narodów w pracach artystów

Jak widzą swoje narody? Jaki wizerunek własnych państw wynika z ich prac? Jak opisują kondycję wspólnoty narodowej? – Do 27 sierpnia w Galerii Arsenał w Białymstoku można oglądać wystawę artystów z Polski Rosji i Ukrainy.

Do rozmowy o obrazie własnym państw i narodów zaprosiliśmy artystów z Polski, Ukrainy, Rosji. Artystki i artyści umieją mówić o pewnych stanach, jeszcze zanim te się skryształizują. Dzięki umiejętności obserwacji świata w różnych jego przejawach dotykają zjawisk, zbiorowych emocji i myśli, które organizują życie społeczne. Przyglądając się powszechnym zachowaniom, reakcjom i dyskusjom, zaglądając pod podszewkę deklarowanych, omawianych i prezentowanych postaw, dochodzą do niejawnych, wypieranych narracji na przykład na temat swojego kraju.

Zaproszenie do projektu artystek i artystów z Polski, Ukrainy i Rosji wynika z terytorialnej bliskości, wspólnej historii – nasze kraje wchodziły bowiem w skład tych samych organizmów państwowych: Wielkiego Księstwa Litewskiego, Imperium Rosyjskiego i sowieckiej strefy wpływów, a poczucie wzajemnej odrębności, szczególnie od XIX wieku, jest bardzo silne we wszystkich tych narodach, podobnie jak swoiste napięcie między nimi (nami?). Rozmowy o tożsamości narodowej toczą się w wysokiej temperaturze. Wydaje się, że nasze kraje są teraz w trakcie przepracowywania obowiązujących wzorców.

Polaków obraz własny wychodzący z bardzo silnego mitu romantycznego od długiego czasu poddawany jest dekonstrukcji. Wiąże się to zarówno z potrzebą upodmiotowienia nowych aktorów na polskiej scenie narodowej: chłopów, mniejszości narodowych – Żydów, Ukraińców, Białorusinów, Niemców, kobiet, imigrantów, gejów, jak i rozszczelnienia dominującego wzorca Polak-szlachcic-katolik-powstaniec-opozycjonista. Nawet Wałęsa robotnik wąsik miał szlachecki.

W obliczu terrorystycznej agresji na Ukrainę Wschodnią i zagrabienia Krymu Ukraińcy coraz silniej identyfikują się ze swoim państwem. Jednak ich wzorce tożsamościowe, chociaż zanurzone w poetyce tworzenia państw narodowych z początku wieku (wyszywanki, szarawary, kultura ludowa), opierają się nie na schemacie etnicznym, lecz performatywnym: Ukraińcem jest ten, kto się nim czuje i działa na rzecz państwa. Z pewnością przeszłość w składzie ZSRR posługującego się kosmopolityczną retoryką przysłużyła się do osłabienia romantycznego obrazu własnego państwa.

Najbardziej nieoczywista sytuacja dotyczy Rosji, państwa powstałego na gruzach totalitarnego imperium. Pomysł na wchłonięcie ideologii mocarstwowej z czasów Katarzyny II i Stalina wymaga szczególnych zabiegów narracyjnych. Reglamentowana wolność słowa nie ułatwia odpowiedzi na pytanie, jaki jest dzisiaj obraz własny Rosjan.

Artystki i artyści nie proponują holistycznych odpowiedzi na zadane przez nas pytania

Artyści i artystki nie proponują konstytycyjnych odpowiedzi na zadane przez nas pytania, przyglądają się wycinkom narodowych mitologii, najsilniej kształtującym tożsamość okresom historycznym. Punktem odniesienia pozostaje obraz wspólnoty narodowej, w której uczestniczą. Wystawa nie jest projektem paranaukowym, to szukanie innego rodzaju wiedzy na temat świata. Być może nie jest to wiedza wiążąca, ale z pewnością ma wpływ na nasze rozumienie świata. Ten bowiem najpierw zmienia się na poziomie wyobrażeń.

Kuratorka: **Monika Szewczyk**

Miejsce: **Galeria Arsenał elektrownia, ul. Elektryczna 13, Białystok**

Artyści z Polski: Adam Adach, Anna Baumgart, Hubert Czerepok, Aleksandra Czerniawska, Marek Raczkowski, Tomasz Rafa, Jadwiga Sawicka, Piotr Uklański

Artyści z Rosji: Chto Delat, Petr Pavlensky

Artyści z Ukrainy: David Chichkan, Vlada Ralko, Mykola Ridnyi

Wystawa powstała w ramach projektu Wschód Kultury/Inny Wymiar

www.nck.pl

www.wschodkultury.eu

www.kulturadostepna.pl

www.bok.bialystok.pl

